Una recerca desenvolupada a l'ICAC redefineix l'estudi dels sectilia pavimenta i altres paviments marmòris de la hispania citerior

L'estudi de Laura Galán amplia de 90 a 171 els paviments documentats i aporta noves dades sobre la cronologia, les tècniques i les xarxes de producció i distribució del marbre en època romana

Laura Galán Palomares, membre de l'equip ArPA-LIRA i investigadora adscrita de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), acaba de publicar un **nou article a la revista Archivo Español de Arqueología** que ofereix la revisió més completa realitzada fins ara sobre els *sectilia pavimenta* i altres paviments marmoris de la província romana d'Hispania Citerior.

L'estudi, titulat "*Sectilia pavimenta y otros pavimentos marmóreos en la provincia Hispania Citerior: cronología, evolución técnica y distribución geográfica*", deriva de la tesi doctoral, defensada l'any 2024 i que va merèixer el Premi Extraordinari de Doctorat de la URV, desenvolupada per l'autora a l'ICAC sota la direcció de les investigadores Begoña Soler Huertas i Anna Gutiérrez Garcia-M.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Paviment del C/ Bisbe Caçador (fotografia cedida pel Dept. de col·leccions del MUBHA, Ajuntament de Barcelona)

Aquest treball analitza la presència i l'evolució dels revestiments decoratius de marbre entre els segles I i IV dC, a partir d'un extens corpus arqueològic de 171 registres pavimentals distribuïts pel territori que correspon a l'antiga província romana d'*Hispania Citerior* (posteriorment *Tarraconensis*).

La recerca actualitza i amplia de manera significativa el treball de referència existent fins ara, publicat per E. Pérez Olmedo l'any 1996. A més **d'incrementar notablement el nombre de paviments coneguts (de 90 a 171**), l'estudi examina aspectes cronològics, tècnics, materials i territorials dels revestiments marmoris, i ofereix una **nova aproximació a les dinàmiques de producció, distribució i consum del marbre** en les províncies occidentals de l'Imperi romà.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Distribució segons la cronologia dels revestiments marmoris pavimentals documentats a la província Hispania Citerior

Entre les principals conclusions destaca la identificació d'una **adopció primerenca dels models decoratius italians, seguida per un procés progressiu de producció local i regional**. La investigació documenta la coexistència de paviments importats amb altres elaborats en tallers provincials, així com la incorporació gradual de materials lapidis d'origen hispà, fet que evidencia la consolidació d'una xarxa pròpia de producció i distribució.

L'article també posa de manifest el paper de ciutats com *Tarraco*, *Carthago Nova*, *Emporiae* o *Caesar Augusta* com a **centres de recepció i redistribució de materials marmoris**, i mostra com el marbre es va convertir en un element clau de representació social i prestigi, tant en espais públics com privats.

Un altre aspecte destacat del treball és l'anàlisi de les pràctiques de reutilització del

marbre. La recerca demostra que el reaprofitament de materials procedents de paviments anteriors va ser una pràctica habitual durant tota l'època imperial, fet que reflecteix tant el valor econòmic com el valor simbòlic d'aquest material dins la cultura material romana.

Segons l'autora, l'estudi confirma **que els paviments marmoris de la Hispània Citerior no poden entendre's com a simples imitacions dels models metropolitans, sinó com l'expressió d'una cultura material pròpia**, capaç d'adaptar i reinterpretar les tendències decoratives romanes en funció de les realitats econòmiques, socials i territorials de les províncies occidentals.

L'article s'ha publicat al volum 99 (2026) de la revista Archivo Español de Arqueología, editada pel Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), i està disponible en accés obert.

Referència de la publicació

Galán Palomares, Laura (2026). *Sectilia pavimenta y otros pavimentos marmóreos en la provincia Hispania Citerior: cronología, evolución técnica y distribución geográfica*. Archivo Español de Arqueología, 99: 783. DOI: https://doi.org/10.3989/aespa.099.026.783